

Novi sošolci!

New classmates

Shokët e rinj të klasës

O filmu

Slovensko gospodarstvo zaradi pomanjkanja domače delovne sile potrebuje tuje delavce. Skupaj z njimi v Slovenijo prihajajo tudi njihovi otroci, ki se vključujejo v osnovne šole in so v slovenskem jeziku popolni začetniki. Med priseljenci iz republik nekdanje Jugoslavije imajo priseljenci s Kosova zaradi neslovenskega porekla in razlik v znanju najslabše učne rezultate. Celovečerni dokumentarni film *Novi sošolci* predstavlja ozadje priseljevanja s Kosova in izzive otrok pri vključevanju v novo državo. V ospredje postavlja zgodbe štirih otrok priseljencev in njihovih staršev, ki se zaradi narodnostne pripadnosti in pomanjkanja znanja v slovenskem jeziku srečujejo z ovirami na različnih področjih.

Kako se znotraj programov v slovenskih šolah znajdejo otroci priseljencev s Kosova? Izpostavljeno tematiko dodatno osvetlijo vzroki množičnih migracij in posebnosti izobraževalnega sistema na Kosovu. Ob zgodbah osrednjih protagonistov, ki jih spremljamo tako na Kosovu kot tudi v Sloveniji, spoznavamo doslej spregledano skupino priseljencev iz republik nekdanje Jugoslavije.

»Doku Novi sošolci je čudovito kompleksen: nenehno potuje, brska, sprašuje in posluša, ne skriva problemov (starši ne znajo slovensko, zato ni sodelovanja s šolo, pogosto ne vidijo smisla v šolanju, češ da bo šel njihov otrok itak pri šestnajstih letih, slaba izobrazbena struktura Albancev, ki se priseljujejo, ženske se težje vključijo na trg dela, nimajo izobrazbe, zato dobijo le slabša dela ipd.), analizira razloge, zakaj prihaja do kratkih stikov, zakaj se Albanci »držijo skupaj« in zakaj albanski otroci v Slovenijo prihajajo izobrazbeno »podhranjeni« (pomanjkanje predšolskih ustanov na Kosovu, majhen vpis v vrtce, položaj žensk v družbi), toda obenem ne spregleda stresa, ki ga sproži nenadna menjava okolja, Albanca, ki pravi, da »brez Slovenije ne bi mogel živeti«, Albanke, ki – navkljub številčni družini – brezmejno uživa v tem, da hodi v službo, in 30-letne uslužbenke kosovskega veleposlaništva, ki pravi, da ima zaradi vsega, kar je doživela v mladosti (zatiranje, vojna, beg, opustošenje, porušene šole ipd.), občutek, da je stara 300 let. In ne pozabi omeniti, kako težka se je učila slovensko. Slovenščina je težka. Tudi za Slovence. Skloni. Dvojina. Ljubezen« (Marcel Štefancič jr., MLADINA).

Beseda režiserja

»Navdihnile so me spremembe v domačem Kranju, ki so se zgodile zaradi gospodarske rasti in velikega povpraševanja po tujih delavcih. Z njimi so prišli tudi njihovi otroci. Kranjske osnovne šole v zadnjih letih vpisujejo vse več otrok priseljencev s Kosova. Zanimalo nas je, s kakšnimi izzivi se srečujejo, kako se znajdejo v vsakdanjem življenju v novi državi, kako se vključujejo v slovenske šole in katere rešitve bi lahko olajšale njihovo vključevanje? Iz različnih zornih kotov osvetlimo razloge za migracije in se soočimo z izkušnjami priseljencev ob prihodu v Slovenijo.«

Ekipa ustvarjalcev

režija Toni Cahunek

scenarij Toni Cahunek, Lea Cahunek

fotografija Aljoša Korenčan, Arian Haliti

glasba Janez Dovč

montaža Miha Šubic

zvok Matic Berus

igrajo Floralba Avdullahu, Suela Gashi, Ledri Gashi, Masar Maloku

producent Toni Cahunek (Eustahije film)

koproducenti RTV Slovenija, Invida, The Content Team, 001, Korektif

festivali Festival neodvisnega filma Ljubljana, PriFest – Prishtina International Film Festival, International documentary festival of Ierapetra

Pred ogledom filma

Učitelj se z učenci pogovarja o priseljencih v Sloveniji. Učence spodbudi, da s zamislijo, da v njihov razred pride učenec, ki ne razume slovensko. Pogovorijo se o tem, kakšno vlogo imajo šola, učitelj in sošolec novega učenca pri tem, ali se bo otrok, ki se na novo vključuje v šolo, počutil sprejetega.

- Kako se počuti učenec, ki na novo vstopa v slovensko šolo? Česa ga je strah? Česa se veseli?
- Katere besede v slovenskem jeziku so po mnenju učencev najbolj pomembne, da se jih nov učenec najprej nauči?
- Kakšne značajske lastnosti potrebuje nov učenec za vključitev v novo družbo?
- Na kakšen način bi učenca spodbudili za učenje slovenskega jezika?
- Kaj učenci pričakujejo/si želijo od novega sošolca?

V nadaljevanju je nekaj predlogov, kako vsebine iz filma vključiti v šolske ure ali v pogovor z otrokom.

Po ogledu filma – vključitev vsebin filma v pouk

○ razredna ura / likovna umetnost

Uvodna motivacija

Učenci zaprejo oči. Učitelj prebere kratko zgodbo:

Fatima je živela v majhni vasi pod gorami. Nekega dne je skupaj z družino morala spakirati kovčke, ker v njihovi državi ni bilo več varno. S seboj je vzela plišastega medvedka, sliko babice in risbo najboljše prijateljice. Ko so prispeli v novo državo, je bilo vse drugačno ...

Učenci odprejo oči.

Namen dejavnosti

Učenci preko risbe predstavijo in raziščejo pojme, povezane z migracijami.

Potek 1. dejavnosti

Učenci na risalni list narišejo Fatimino življenje pred migracijo, med migracijo ali po migraciji. V ospredju slike je en pojem, ki je povezan z migracijo (npr. strah, kovček, vojna ...). Izdelek je lahko v obliki risbe, stripa ali kolaža.

Potek 2. dejavnosti

Učenci na list narišejo kovček in vanj narišejo ali napišejo 5–10 stvari, ki bi jih vzeli s seboj, če bi se kot Fatima morali preseliti v drugo državo.

Pogovor po dejavnostih

- Kako ste narisali Fatimino zgodbo? Kateri pojem ste postavili v ospredje in zakaj?
- Kateri pojem, povezan z migracijami, bi po vašem mnenju najtežje narisali?
- Učenci sošolcem predstavijo, kaj bi dali v kovček. Od katere stvari, ki je ne bi mogli vzeti s seboj, bi se najtežje ločili?

○ razredna ura / slovenski jezik

1. dejavnost

Uvodna motivacija

Učenci zaprejo oči. Učitelj učencem prebere zgodbo:

Zamisli si, da se nekega dne preseliš v novo državo. Ne poznaš jezika, otrok, učiteljev. Vse je novo. In že prvi dan greš v šolo. Strah te je. V razred te pospremi ravnatelj. Vsi te gledajo, nič ne znaš vprašati, niti povedati v novem jeziku. Odleže ti, ko se ti učiteljica prijazno nasmeje. Tudi sošolec v zadnji vrsti ti pomaha. Potem se prijazno nasmeje tudi sošolka pred teboj. Eden od sošolcev steče k tebi in ti izroči škatlo. Škatla je lično zavita. Učiteljica ti nakaže, da škatlo odpreš. Česa v škatli se razveseliš?

Učenci odprejo oči.

Potek dejavnosti

Učenci na list napišejo ideje, kaj v škatli dobrodošlice bi jih razveselilo, če bi bili »novi sošolec«.

Pogovor z učenci po dejavnosti

- Ali so učenci navajali podobne stvari v škatli dobrodošlice?
- Ideja katerega sošolca jim je bila najbolj všeč? Učitelj lahko na tablo napiše ideje učencev in na koncu skupaj oblikujejo seznam stvari razredne škatle dobrodošlice za novega učenca.
- Učitelj vodi pogovor z učenci o tem, kaj bi si učenci o novem sošolcu želeli izvedeti? Katere stvari bi jim olajšale njegovo spoznavanje?

2. dejavnost

Uvodna motivacija

Učitelj učencem pove, da na svetu obstaja več kot 7.000 jezikov. Učence vpraša kateri je njihov materni jezik? Kateri je njihov drugi in kateri tuji jezik?

Potek dejavnosti

Učenci naštevajo različne jezike. Učitelj vodi pogovor o tem, kaj večjezičnost (*prisotnost več kot enega jezika v razredu*) učencev *pomeni za razred*? Ali večjezičnost obogati dogajanje v razredu in na šoli? Razred nadaljuje s pogovorom, ali je v današnjem času pomembna raznojezičnost (zmožnost komuniciranja v različnih jezikih)? Zakaj ja/ne? Se jim je raznojezičnost že kdaj izkazala za koristno? Če da, kdaj in kje?

- ❖ Učitelj za pogovor učence po želji razdeli na dve skupini – ena skupina zagovarja, zakaj sta večjezičnost in raznojezičnost koristni, druga skupina temu nasprotuje. Obe skupini morata argumentirati svoje mnenje (npr. večjezičnost v razredu me spodbudi, da se začnem učiti še en jezik oziroma večjezičnost v razredu mi otežuje navezovanje prijateljskih vezi).

Pogovor z učenci po dejavnosti

- Katere jezike se želijo učiti in zakaj?
- Kateri jeziki, ki jih govorijo učenci na šoli, so sorodni slovenskemu jeziku in kateri ne? Kako po mnenju učencev (ne)sorodnost maternega jezika vpliva na učenje drugega (npr. slovenskega) jezika?
- Ali učence moti, če priseljenci ne govorijo pravilno oziroma dobro slovensko? Zakaj?
- Se jim je pri učenju kateregakoli jezika že pripetilo kaj zanimivega oziroma smešnega?

3. dejavnost

Potek dejavnosti

Učitelj skozi pogovor učence vodi, da si izberejo enega od likov iz filma. Učenci argumentirajo, zakaj so si izbrali določen lik. Med izbranim likom in seboj iščejo podobnosti in razlike. Razmišljajo, kako se je skozi film razvijala zgodba izbranega lika – ali jih je pri razvoju zgodbe kaj presenetilo?

Pogovor z učenci po dejavnosti

- Učenci analizirajo lastnosti posameznega lika in razmislijo, kako so navedene lastnosti vplivale na razvoj lika.
- Kateri lik je izbralo največ učencev? Zakaj?

o glasbena umetnost

Uvodna motivacija

Učitelj učence vpraša, če jim je bila glasba v filmu všeč. So morda prepoznali kakšno pesem?

Potek dejavnosti

Učenci analizirajo, kako glasba v filmu vpliva na razpoloženje gledalca. Kaj glasba v filmu vzbuja pri gledalcu?

Pogovor po dejavnosti

- Kakšno glasbo imajo učenci radi?
- Kakšna je razlika med »domačo« in »tujco« glasbo?
- Ali jim je pomembno, kakšno glasbo posluša najboljši prijatelj? Zakaj ja/ne?

o zgodovina / geografija

Uvodna motivacija

Učitelj z učenci pogleda, kje na zemljevidu je Kosovo, na katere države meji. Učence vpraša, če je kdo že obiskal Kosovo, kakšne izkušnje je pri tem imel, kaj se mu je vtisnilo v spomin?

Izhodišča za pogovor z učenci

Katere jezike govorijo na Kosovu? Po čem poznajo Kosovo? So morda slišali za izzive, ki pestijo državo (npr. visoka stopnja izseljevanja, visoka stopnja brezposelnosti)? Kako se je skozi čas spreminjala narodnostna sestava Kosova?

Potek dejavnosti

Učenci izdelajo časovni trak, ki prikazuje pomembne zgodovinske dogodke Kosova.

Vtisi po filmu

Učenci po ogledu filma delijo svoje vtise o filmu. Predlog vprašanj za pogovor:

- Kaj vam je bilo pri filmu všeč? Kaj vam ni bilo všeč? Zakaj?
- Kako ste se počutili ob gledanju filma?
- Katere teme so v ospredju filma?
- Kaj vas je nasmejalo?
- Je med vami kdo potomec priseljencev? Je v filmu našel kakšne podobnosti s svojo zgodbo migracije ali zgodbo staršev?

Gradivo je pripravila Lea Cahunek. Veseli bomo vaših odzivov, poročil o uporabi, predlogov in pripomb na pripravljeno gradivo. Pošljete jih lahko na naslov: novisosolci@gmail.com.

Povezave

- **Spletna stran:** www.novisosolci.com
- **BSF:** <https://bsf.si/sl/film/novi-sosolci/>
- **Facebook:** <https://web.facebook.com/people/Novi-so%C5%A1olci/61573836357945/>
- **Instagram:** https://www.instagram.com/novi_sosolci/
- **IMDb:** <https://www.imdb.com/title/tt35488178/>
- **Napovednik:** <https://www.youtube.com/watch?v=0HypJp6h5SM>

Odzivi

<https://www.novisosolci.com/media>

- **RTV Slovenija, NaGlas!:** <https://www.rtvlo.si/zunanje-vsebine/naglas/sole-improvizirajo-ko-gre-za-vkljucitev-albanskih-otrok-v-razrede/740449>
- **RTV Slovenija, Dnevnik:** <https://365.rtvlo.si/arhiv/dnevnik/175120421>
- **RTV Slovenija, MMC:** <https://www.rtvlo.si/kultura/film-in-tv/dokumentarec-o-otrocih-priseljencev-s-kosova-se-podaja-na-turnejo-po-sloveniji/741922>
- **Siol.net:** <https://siol.net/trendi/glasba-in-film/toni-cahunek-sokiran-sem-preprican-sem-bil-da-bo-sledil-pogrom-spotkast-659576>
- **Večer:** <https://vecer.com/celjsko/film-novi-sosolci-nocoj-v-celju-v-petek-v-velenju-10380643>
- **Delo:** <https://www.delo.si/kultura/film-tv/reziser-dokumentarca-o-priseljencih-s-kosova-meni-da-si-ti-zelijo-integracije>
- **Mladina:** <https://www.mladina.si/240002/koncno-dokumentarec-o-albancih-ki-zivijo-v-sloveniji/>
- **Radio Slovenija:** <https://365.rtvlo.si/arhiv/jezikovni-pogovori/175124672>
- **Gorenjski glas:** <https://www.gorenjskiglas.si/zgodbe/ne-zidar-ucitelj-matematike-bo-263439/>
- **NeDelo:** <https://www.delo.si/nedelo/toni-cahunek-nujno-je-da-se-zacnemo-pogovarjati>
- **Slovenske novice:** <https://www.slovenskenovice.si/nedeljske-novice/novi-sosolci-tudi-na-lentu/>
- **POP TV:** <https://www.24ur.com/popkast/toni-cahunek-o-novih-sosolcih-s-kosova-zeleli-smo-prikazati-otroka-ki-ni-zelel-priti-v-slovenijo.html>
- **Radio Študent:** <https://radiostudent.si/univerza/ur-intervju/novi-sosolci>

Priporočena dodatna dejavnost

Po ogledu filma priporočamo pogovor z režiserjem Tonijem Cahunekom in mladimi, ki so vključeni v film ali delavnice s socialno pedagoginjo in soscenaristko Leo Cahunek.

*Trajanje pogovora za učence/učitelje je 1 pedagoško uro.

*Trajanje delavnic za učence/učitelje je od 2 do 5 pedagoških ur.

Za več informacij o pogovoru po filmu ali delavnicah nas kontaktirajte na novisosolci@gmail.com ali na telefonsko številko +386 40 748 182.